

Direktiv för ordnandet av skolskjutsar

Godkänd av bildnings- och fritidsnämnden 3.2.2022 § 6

Gäller från och med 1.3.2022

Innehåll

1. Inledning.....	2
2. Trafiksäkerhetsarrangemang.....	2
Användning av säkerhetsbälte under skolskjutsen.....	2
Vårdnadshavarens minneslista.....	3
Minneslista för elev och studerande	3
Minneslista för chauffören.....	4
3. Allmänna direktiv.....	5
Skolväg.....	5
Två adresser	5
Försäkringar	6
Kilometergränser och ersättning	6
Gymnasiet	7
Begränsningar	7
Övrigt att notera.....	8
Vid olycksfall.....	8
5. Begrepp i lagen om grundläggande utbildning och beviljandet av skolskjuts	9
Farlig skolväg.....	9
Svår eller ansträngande skolväg för elever som inte är skolskjutsberättigade.....	10
6. Lagstiftning.....	11
Lagen om grundläggande utbildning 628/1998 32 §	11
Andra bestämmelser som gäller skolskjuts	12

1. Inledning

Enligt Kronoby kommuns förvaltningsstadga 34 § fastställer bildningsnämnden allmänna principer för ordnande av skolskjutsar. Skolskjutsarna genomförs i enlighet med lagen om grundläggande utbildning, läropliktslagen samt de direktiv och principer som tidigare fastställts av bildnings- och fritidsnämnden. De föreliggande direktiven gäller förskolan, den grundläggande utbildningen samt gymnasiet.

2. Trafiksäkerhetsarrangemang

Skolans ordningsregler är i kraft under skolskjutsarna och iakttagandet av reglerna övervakas. Väntetiden samt på- och avstigningar kan innebära risker. Som användare av skolskjuts och allmän trafik har elever och studerande möjlighet att påverka sin egen trygghet. Chauffören bör garanteras arbetsro. Eleverna och studerandena får inte heller störa andra resenärer. För gymnastiklektioner får idrottsredskap medtas. För att skoltransporterna ska förlöpa så smidigt och tryggt som möjligt, bör såväl elever och studerande som vårdnadshavarna vara medvetna om dessa direktiv och iaktta dem.

Användning av säkerhetsbälte under skolskjutsen

- ❖ Chauffören leder och övervakar elevers och studerandes användande av säkerhetsbälten.
- ❖ Ifall eleven eller den studerande trots upprepade tillsägelser inte iakttar föreskrifterna, är chauffören skyldig att meddela skolan om saken.
- ❖ Skolans rektor kontaktar hemmet, informerar om situationen och meddelar att uppförandet inte kan fortsätta, samt att en elev eller studerande som äventyrar sin egen och andras trafiksäkerhet kan vägras skolskjuts.
- ❖ Förfarandet baserar sig på lagen om grundläggande utbildning 29 § och 32 §. Bildningskansliet informerar skolan och trafikanten om det förändrade arrangemanget.

Vårdnadshavarens minneslista

- ❖ Trafikanten anvisar en plats för på- och avstigning; den kan vara en busshållplats, en anslutning eller en annan trafiksäker plats. Om vårdnadshavaren och trafikanten har olika åsikter om hållplatsen, är det kommunen och trafikanten som, i enlighet med vägtrafiklagen, gemensamt beslutar vilken hållplats som gäller.
- ❖ Vårdnadshavarna ansvarar för eleven/den studerande på vägen mellan hemmet och hållplatsen.
- ❖ Diskutera med eleven/den studerande om hur man uppför sig på hållplatsen och i bilen.
- ❖ Se till att reflexer eller reflexväst används.
- ❖ Meddela trafikanten och skolan om saker som berör skjutsarna och som gäller allvarliga ärenden angående barnets hälsotillstånd.
- ❖ Meddela trafikanten och skolan om sjukfrånvaro och övrig frånvaro, detta för att förhindra att onödiga rutter körs.
- ❖ Vårdnadshavaren är skyldig att överenskomma med trafikanten om skada som eleven eller den studerande har förorsakat bilen. Kommunen ersätter inte dessa skador.

Minneslista för elev och studerande

- ❖ Kom alltid i god tid (minst 5 min på förhand) till den avtalade uppsamlingsplatsen.
- ❖ Vänta på transporten vid hållplatsen eller på den avtalade platsen – inte på körbanan.
- ❖ Använd alltid reflex eller reflexväst vid skymning och mörker.
- ❖ Bilen är inte försenad om den anländer till hållplatsen inom 15 minuter efter avtalad tid.
- ❖ Rusa inte in i bilen så att du knuffar till övriga passagerare.
- ❖ Hälsa på chauffören.
- ❖ Använd alltid säkerhetsbälte.
- ❖ Uppför dig lugnt i bilen och visa upp ett gott uppförande.
- ❖ Sittplatserna i bussen är inte reserverade för skolväskor.
- ❖ I buss och taxi är det inte tillåtet att förflytta sig under transporten.
- ❖ Buss- eller taxichauffören får ingripa vid störande beteende under transporten på det sätt som situationen kräver.
- ❖ Se till att du inte glömt kvar något i bilen.
- ❖ Vänta tills bilen kört bort från hållplatsen och titta åt alla håll innan du korsar körbanan.

Minneslista för chauffören

- ❖ Kom ihåg att du som medfostrare bör föregå med gott exempel och uppvisa god ordning. Ditt språkbruk bör vara vänligt och sakligt.
- ❖ Kom ihåg att elever och studerande med särskilda behov behöver särskild uppmärksamhet.
- ❖ Kom ihåg trafikreglerna och trafikvett: Vid skolskjutsar är hastighetsbegränsningen 80 km/h.
- ❖ Försök vara punktlig i tidtabellen och reservera extra tid om föret kräver det.
- ❖ Kör försiktigt in till hållplatsen.
- ❖ Se till att på- och avstigningen sker på avtalad plats.
- ❖ Se till att på- och avstigningen sker lugnt och utan brådska.
- ❖ Kontrollera att säkerhetsbältena är fastspända innan du startar.
- ❖ Vid problem under transporten, kontakta först skolans rektor och bildningskansliet, vid behov även vårdnadshavarna.

Vårdnadshavare till skjutsberättigade elever och studerande kan på egen bekostnad ordna sina barns skolresor, om de anser att den servicenivå som kommunen erbjuder inte är tillräcklig.

Trafikantens ansvar omfattar transporten av elever och studerande från hemhållplatsen till skolhållplatsen och från skolhållplatsen till hemhållplatsen. I övrigt har skolan ansvar för eleverna under skolresan. I skolans arbetsplan ska finnas en utredning hur skolskjutsarna fungerar och hur transportererna är ordnade på skolgården.

Arbetsgivaren ska kräva att en person visar upp ett straffregisterutdrag enligt 6 § 2 mom. straffregisterlagen (770/1993), när personen första gången anställs i eller utnämns till ett anställnings- eller tjänsteförhållande som omfattar uppgifter som avses i 2 § lagen om kontroll av brottslig bakgrund hos personer som arbetar med barn (504/2002), eller första gången tilldelas sådana uppgifter.

3. Allmänna direktiv

Kronoby kommun ordnar skolskjuts för elever inom den grundläggande utbildningen till och från skolan om en elev i ett- eller tvåårig förskola eller i åk 1–2 har en skolväg som är tre kilometer (3 km) eller längre, om en elev i åk 3–9 har en skolväg som är fem kilometer (5 km) eller längre samt om vägen klassas som farlig (gäller förskolan samt åk 1–6, se även kapitel 5 nedan). För gymnasiets del ordnas skolskjuts för studerande som har en skolväg på minst sju kilometer (7 km). Skjutsrutterna och tidtabellerna kan ändras under läsåret.

Om barnet har småbarnspedagogik före eller efter förskolan är kommunen inte skyldig att ordna skolskjuts. En elev i tvåårig förskola har samma rätt till skolskjuts som en elev i ettårig förskola.

Skolväg

Skolvägen är den sträcka mellan hemmet/bostaden och skolan som eleven eller den studerande dagligen tillryggalägger då hen tar sig till och från skolan längs den kortaste möjliga allmänna vägen som är trygg och året om framkomlig till fots. Sträckan mäts till och från portarna på fastighetsgränserna. Bildningskansliet mäter sträckan i samarbete med tekniska verket. Ruttplaneringen baserar sig på de skolskjutsberättigades adresser som tas ur befolkningsregistret.

Skolskjutsar ordnas eller ersätts bara för sträckan mellan hemmet och skolan. Skjutsar till vårdplatser och eftermiddagsklubbar hör inte till skolskjutsarna och varken ordnas eller ersätts.

Två adresser

Med anledning av högsta förvaltningsdomstolens utslag om rätt till skjuts till två adresser gäller det följande:

En elev eller studerande har endast en adress i befolkningsregistret. Kommunen är enligt högsta förvaltningsdomstolen inte skyldig att ordna kostnadsfri skolskjuts p.g.a. de boendearrangemang

ett barn berörs av som följd av vårdnadshavares skilsmässa. Beslutet innebär att skolskjutsen endast beviljas till den adress som finns i befolkningsregistret.

Studierande på andra stadiet kan dock beviljas skolresestöd till bägge hemadresserna, förutsatt att de allmänna kriterierna för skolresestöd uppfylls: Det vill säga ifall avståndet till respektive hemadress är minst sju kilometer (7 km) samt om resdagarna är minst tio till antalet.

Försäkringar

Elevernas och de studerandes allmänna skolförsäkring ersätter olyckor som inträffar under egentlig skoltid, vid undervisning, på gymnastiklektioner och sportdagar, raster samt olyckor som inträffar vid deltagande i gemensamma klubbar, idrottsevenemang, utfärder, besök på utställningar, museer, arbetsplatser m.m. som ordnas inom ramen för skolans läroplan och som är omnämnt i skolans läsårsplan. Försäkringen ersätter skador som inträffar under skolresan, förutsatt att resan har följt överenskomna riktlinjer, dvs. den normala rutten mellan hemmet och skolan. Försäkringen ersätter vårdkostnader som uppkommer vid olycksfall. Sakskador ersätts inte.

Vid olyckor där fordon är inblandade gäller de allmänna bestämmelserna enligt trafikförsäkringslagen.

Kilometergränser och ersättning

Kommunen är inte skyldig att ordna skolskjuts för hela skolvägen – skolskjuts kan också ordnas för delar av sträckan. Eleven eller den studerande förväntas promenera till den plats där hen stiger på taxin eller bussen. För att en elev ska hämtas hemifrån bör avståndet till en busshållplats eller korsning vara minst två kilometer (2 km) för förskoleelever och för åk 1–6 samt minst tre kilometer (3 km) för åk 7–9. I gymnasiet är minimiavståndet 5 km.

Till vårdnadshavaren kan på anhållan betalas ersättning för skolresekostnaderna – detta om eleven uppfyller villkoren för rätt till skolskjuts och vårdnadshavaren skjutsar eleven – om det inte annars

är möjligt för kommunen att ordna transporten. Ersättningen betalas per enskild resa enligt den seriebiljetttaxa för busstrafik som fastställts av kommunikationsministeriet. Ersättningen betalas till vårdnadshavarens bankkonto i efterskott.

Gymnasiet

Skolskjutsen för gymnasiestuderande blir stegvist avgiftsfri från och med 1.8.2021. Detta innebär att studerande som har en skolväg på minst 7 km samt hör till en årskull som har gått ut åk 9 våren 2021 och senare är berättigade till gratis skolskjuts till gymnasiet. För äldre studerande gäller fortfarande nedanstående direktiv:

”Gymnasiestuderande har inte gratis skolskjuts, men till de studerande som har 10 km eller längre till skolan utdelas automatiskt en subventionerad månadsbiljett som kostar 25 €/månad. Avgiften faktureras varje månad från bildningskansliet. För studerande i åk 1–2 faktureras 9 månader, för studerande i åk 3 faktureras 6 månader. Endast om den studerande på förhand har lämnat in sin biljett till gymnasiets kansli för minst en hel månads tid utgår avgiften för den månaden. Om man använder buss under den tiden måste man betala gängse biljettpris till bussbolaget. En obetald faktura betyder att rätten till den subventionerade månadsbiljetten upphör. Om betalning inte sker inom utsatt tid, sänds fordran till indrivning.”

Begränsningar

Alla elever som är berättigade till gratis skolskjuts under läsåret tilldelas via skolan/förskolan en namnförsedd läsårsbiljett som bör uppvisas vid påstigning. Förutsatt att det finns rum i taxibilarna och bussarna kan även andra än skjutsberättigade elever åka med på alla rutter och på alla sträckor förutsatt att man köper kommunens skolbiljett. Köp av biljetter för tillfälligt bruk kan göras på skolorna/förskolorna. Priset är 2 € per resa som är 12 km eller kortare, därefter höjs biljettpriset till 4 € per resa. Om det finns fler som vill köpa biljett än det finns plats i taxin, har de yngre eleverna företräde att använda sig av taxin. Om eleverna är jämnåriga sker urvalet på basis av

skolvägens längd – eleven med längst skolväg har företräde. Chauffören får inte ta emot andra än skjutsberättigade elever ifall taxin är full, t.ex. till födelsedagskalas eller dylikt.

Bussar som är i linjetrafik är normala turbussar och betjänar även andra än skolelever och studerande. Normalprissatt vuxenbiljett kan på dessa rutter köpas direkt av chauffören.

Övrigt att notera

Gratis skolskjuts ordnas enbart till den (för)skola som eleven beslutats ha som närskola resp. närförskola. En elev som antas till en annan skola än närskola har inte rätt till avgiftsfri skolskjuts eller skjutsningsbidrag. Elev som flyttar under läsåret inom kommunen eller utanför kommunen har rätt att gå läsåret till slut i den skolan där eleven inledde läsåret, förutsatt att vårdnadshavarna svarar för kostnaderna för skolresorna.

Om vårdnadshavarna vill byta skola under skolåret ska mottagande och avgivande skolas rektor höras. Vid ett skolbyte svarar vårdnadshavarna för kostnaderna för skolresorna.

Vid olycksfall

Om en elev i förskola eller grundläggande utbildning råkar ut för en olycka under skoltid eller under fritiden ordnas skolskjuts på basis av läkarintyg. En kopia av läkarintyget bör då inlämnas till bildningskansliet.

Om det gäller en studerande i gymnasiet som råkar ut för en olycka under skoltid ordnas skolskjuts enligt samma regler som ovanstående. Om olyckan sker under fritiden ordnas inte extra skolskjuts.

5. Begrepp i lagen om grundläggande utbildning och beviljandet av skolskjuts

Farlig skolväg

Om skolvägen eller en del av skolvägen är farlig, är kommunen skyldig att ordna skjuts för den sträcka av skolvägen som anses vara farlig eller ersätta vårdnadshavaren för kostnaderna för skjuts eller ledsagning av eleven till skolan. Vid farliga vägsträckor bör en alternativ, tryggare väg som ej förlänger resan användas.

För närvarande är följande vägsträckor definierade som trafikfarliga för elever i förskola och i åk 1–6 (om inget annat nämns):

- ❖ att korsa eller färdas längs riksvägarna 8 och 13
- ❖ att färdas längs Åsbackavägen
- ❖ att färdas längs Norra Terjärvvägen från riksväg 13 ända tills cykelvägen börjar vid Granöbyvägen
- ❖ att färdas längs stamväg 63
- ❖ att färdas längs Merjärvvägen och Flygfältsvägen fram till Säkavägen där cykelvägen börjar för förskoleelever samt elever i åk 1–4
- ❖ att färdas längs Hästbackavägen för förskoleelever och åk 1–2, från korsningen vid Hästbackavägen och Bredbackavägen, där lätttrafikleden tar slut, fram tills hastighetsbegränsningen sänks till 60 km/h.

En elev i åk 3–6 kan dock gå längs en väg som enligt ovan är klassificerad som trafikfarlig till en busshållplats eller cykla tills en gång- eller cykelbana börjar, om sträckan är högst 100 meter. (Se Vasa förvaltningsdomstol 21.12.2015 beslut 15/0649/ och Högsta förvaltningsdomstolen 9.1.2013 beslut 765/3/12).

Kommunen har möjlighet att använda programmet Koululiitu, som mångsidigt och objektivt utvärderar de olika vägavsnittens trafikfarlighet. Vid utvärderingen används flera kriterier. De

kriterier som väger tyngst är trafikmängden och hastighetsbegränsningarna. Vid ändringar i vägnätet eller andra omständigheter kan också de trafikfarliga vägavsnitten ändras. Bildningskansliet samarbetar med tekniska verket, vägmyndigheterna och polisen i trafikfrågorna.

Svår eller ansträngande skolväg för elever som inte är skolskjutsberättigade

Kommunen kan ordna skjuts även om eleven inte är berättigad till skolskjuts på basis av skolvägens längd eller ersätta elevens vårdnadshavare för skolresekostnaderna, om skolvägen är alltför svår eller ansträngande för eleven. Det krävs alltid expertutlåtande, oftast läkarutlåtande, för att skjuts ska ordnas på basis av att skolvägen är svår eller ansträngande. Utlåtandet ska förnyas varje år, om det inte till sin natur är av varaktig art. Om detta överenskomms skilt. Om eleven går i resursklass kan detta användas som grund till gratis skolskjuts.

Utlåtande kan ges av läkare, psykolog eller en annan sakkunnig beroende på fallet. Av utlåtandet ska utöver orsakerna och motiveringen till skjutsbehovet framgå med vilket färdmedel den sakkunniga rekommenderar att eleven skjutsas. Av utlåtandet ska också klart framgå för vilken tidsperiod den sakkunniga rekommenderar att skolskjuts ordnas. Bildnings- och fritidsnämnden beaktar utlåtandet i sitt beslut men utlåtandet betyder inte automatiskt rätt till skolskjuts. Endast en fysisk funktionsvariation som omöjliggör användning av busstransport kan betyda att taxitransport anlitas.

I första hand är taxiskjutsen alltid matartransport till bussen, om det inte finns särskilda skäl för ett annat arrangemang. Om busstrafik helt saknas, ordnas skjutsen med taxi. Enligt ett beslut i Vasa förvaltningsdomstol har kommunen rätt att ordna transportererna autonomt och bestämma hur transportererna sker under förutsättning att gällande lagstiftning följs.

6. Lagstiftning

Lagen om grundläggande utbildning 628/1998 32 §

Skolresor

En elev i grundläggande utbildning eller påbyggnadsundervisning som har längre än fem kilometer till skolan har rätt till fri transport. En elev i förskoleundervisning som har längre än fem kilometer från hemmet till förskoleundervisningen eller från sådan småbarnspedagogisk verksamhet som avses i lagen om småbarnspedagogik till förskoleundervisningen har rätt till fri transport hemifrån direkt till förskoleundervisningen eller från småbarnspedagogiken till förskoleundervisningen och från förskoleundervisningen hem eller till småbarnspedagogiken. En elev i grundläggande utbildning, påbyggnadsundervisning eller förskoleundervisning har rätt till fri transport också när den väg som avses ovan med beaktande av hans eller hennes ålder eller andra omständigheter är alltför svår, ansträngande eller farlig. Ett alternativ till fri transport är ett tillräckligt understöd för transport eller ledsagande. (542/2018)

Elevens dagliga skolresa som ordnas enligt 1 mom. får med väntetider inberäknade ta högst två och en halv timme i anspråk. Om eleven när läsåret börjar har fyllt 13 år, får skolresan ta högst tre timmar i anspråk. (642/2010)

Om en elev antas till någon annan skola eller plats för undervisningen än en den som avses i 6 § 2 mom., kan såsom villkor för antagningen ställas att vårdnadshavaren svarar för de kostnader som transporten eller ledsagningen medför. Därutöver, om ett barn som får förskoleundervisning deltar i småbarnspedagogik som ordnas i en annan kommun på det sätt som avses i 6 § 4 mom., har den som ordnar undervisningen rätt att förutsätta att barnets vårdnadshavare svarar för de kostnader som orsakas av transporten eller ledsagningen mellan platsen för småbarnspedagogiken och platsen för förskoleundervisningen. (542/2018)

Elever som väntar på transport ska ha möjlighet till handledd sysselsättning.

Andra bestämmelser som gäller skolskjuts

- ❖ Kommunikationsministeriets förordning om belastning och säkerhetsarrangemang vid transport av skolelever och barn i dagvård (801/2011)
- ❖ Lag och förordning om användning av alkolås vid skol- och dagvårdskörningar (2016/730, 2011/405)
- ❖ Användningen av bilbälten och säkerhetsanordningar: 88 § i vägtrafiklagen

Tilläggsuppgifter om allmänna verksamhetsprinciper och -rekommendationer finns i skolskjutshandboken som publicerats av utbildningsstyrelsen, kommunikationsministeriet, kommunförbundet, polisen och trafikskyddet.